

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

UKAZ

o proglašenju Zakona o političkim strankama

Proglašavam Zakon o političkim strankama, kojeg je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici dana 30. srpnja 1993. godine.

Broj : PA4-61 /1 -93

Zagreb, 7. kolovoza 1993.

Predsjednik Republike Hrvatske

dr. Franjo Tuđman

ZAKON

o političkim strankama

(pročišćeni tekst – NN 93/96/98/01)

* Zakon o političkim strankama objavljen je u "Narodnim novinama", broj 76/93, te su doneseni Zakon o izmjeni Zakona o političkim strankama, objavljen u "Narodnim novinama", broj 111/96, te dva Zakona o izmjenama Zakona o političkim strankama, objavljena u "Narodnim novinama", broj 164/98 i 36/01.

Ovaj pregled predstavlja neslužbeni pročišćeni tekst Zakona koji je sastavio GONG, prema navedenim ispravcima, izmjenama i dopunama.

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Političke stranke su svojim slobodnim osnivanjem izraz demokratskoga višestranačkog sustava kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske.

Pravni položaj, uvjeti, način i postupak za osnivanje, registriranje, prestanak i financiranje političkih stranaka uređuje se ovim Zakonom.«

Članak 2.

Političke stranke, u smislu ovoga Zakona, su pravne osobe koje politički djeluju u skladu s ciljevima utvrđenim programom i statutom.

Članak 3.

Djelovanje političkih stranaka je javno.

Političke stranke mogu iznimno isključiti javnost u slučajevima predviđenim statutom stranke.

Članak 4.

Političke stranke ne mogu osnivati svoje ustrojstvene oblike u državnim tijelima, tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačkim društvima, ustanovama, oružanim snagama, policiji i drugim pravnim osobama.

Članak 5.

Političkom strankom upravljaju njeni članovi neposredno i preko izabranih predstavnika u upravnim tijelima utvrđenim statutom.

II. OSNIVANJE I REGISTRACIJA POLITIČKIH STRANAKA

Članak 6.

Političku stranku može osnovati najmanje 100 punoljetnih, poslovno sposobnih državljana Republike Hrvatske.

Članom političke stranke može, pod jednakim uvjetima propisanim statutom, postati svaki punoljetni, poslovno sposoban državljanin Republike Hrvatske.

Članak 7.

Političke stranke se upisuju u registar.

Danom upisa u registar politička stranka stječe svojstvo pravne osobe.

Registar političkih stranaka vodi ministarstvo nadležno za poslove uprave. Ministar nadležan za poslove uprave propisat će obrasce i način vođenja registra političkih stranaka.

Registar političkih stranaka je javan.

Na teritoriju Republike Hrvatske ne smiju djelovati političke stranke koje nisu registrirane prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 8.

Politička stranka dužna je prijaviti osnivanje i djelovanje svojih organizacijskih oblika (podružnice, ogranci) ministarstvu nadležnom za poslove uprave u roku 15 dana od dana osnivanja.

Organizacijski oblici političkih stranaka nemaju svojstvo pravne osobe.

Ministar nadležan za poslove uprave propisat će obrasce i postupak prijave osnivanja i djelovanja ustrojstvenih oblika političkih stranaka.

Članak 9.

Zahtjevu za upis u registar političkih stranaka prilažu se:

- zapisnik o radu i odluke osnivačkog tijela stranke,
- program i statut,
- popis osnivača i članova upravnih tijela,
- imena osoba ovlaštenih za predstavljanje i zastupanje,
- dokaz o hrvatskom državljanstvu osnivača i članova upravnih tijela.

Članak 10.

Statut političke stranke mora sadržavati odredbe o:

- nazivu i sjedištu,
- znaku stranke,
- predstavljanju i zastupanju stranke,
- ciljevima i načinu djelovanja,
- članstvu,
- oblicima organiziranja,
- upravnim tijelima, načinu njihovog izbora i opoziva, trajanju mandata te načinu odlučivanja,
- sredstvima za rad,
- prestanku te postupku s imovinom u slučaju njenog prestanka.

Politička stranka mora objaviti svoj statut nakon registracije u jednom od dnevnih listova ili u "Narodnim novinama".

Članak 11.

Odbit će se zahtjev za upis u registar političkih stranaka ako se naziv jasno ne razlikuje od naziva već registriranih političkih stranaka.

Ako se ministarstvu nadležnom za poslove uprave dostave dva ili više zahtjeva za registraciju političke stranke s istim nazivom, odobrit će se zahtjev za upis one političke stranke koja je prva podnijela zahtjev.

Naziv političke stranke mora biti na hrvatskom jeziku.

Naziv političke stranke može se upisati u registar političkih stranaka i u prijevodu na jedan ili više stranih jezika, tako da naziv na hrvatskom jeziku bude na prvom mjestu.

Uz puni naziv političke stranke može se upotrebljavati i skraćeni naziv koji mora sadržavati karakteristični dio naziva političke stranke.

Skraćeni naziv upisuje se u registar političkih stranaka.

Naziv i skraćeni naziv, političke stranke su dužne upotrebljavati u obliku i sadržaju u kojem su upisane u registar političkih stranaka.

Ako je uz naziv ili skraćeni naziv u registru političkih stranaka upisan i naziv ili skraćeni naziv u prijevodu na strani jezik, naziv ili skraćeni naziv na stranom jeziku političke stranke mogu upotrebljavati samo zajedno s nazivom na hrvatskom jeziku.

Naziv ili skraćeni naziv političke stranke na stranom jeziku ne smije biti ispisan slovima većim ili izražajnijim od napisa na hrvatskom jeziku.

Članak 12.

Riječ "Hrvatska" na bilo kojem jeziku, te njene izvedenice, kao i dijelovi zastave i grba Republike Hrvatske, uključivši i njihovo oponašanje, mogu se unijeti u naziv, odnosno znak političke stranke na način kojim se ističe ugled i dostojanstvo Republike Hrvatske.

Naziv, odnosno znak političke stranke ne smije sadržavati službeno državno obilježje i nazive drugih država.

Članak 13.

Zahtjev za upis u registar političkih stranaka mora se podnijeti u roku 15 dana od dana održavanja osnivačke skupštine.

O zahtjevu za upis u registar političkih stranaka ministarstvo nadležno za poslove uprave donosi rješenje.

Rješenje o upisu u registar sadrži datum upisa, broj registra pod kojim je upis izvršen, naziv i sjedište političke stranke.

Članak 14.

Ministarstvo nadležno za poslove uprave dužno je donijeti rješenje o zahtjevu za upis u registar političkih stranaka u roku 30 dana od dana predaje urednog zahtjeva za upis.

Ako ministarstvo nadležno za poslove uprave utvrdi da uz zahtjev za upis u registar nije priloženo sve što je potrebno u smislu članka 9. ovoga Zakona, odnosno ako utvrdi da program i statut političke stranke nisu u skladu s odredbama ovoga Zakona, pozvat će podnositelja zahtjeva za registraciju da iz roku 30 dana otkloni utvrđene nedostatke.

Ukoliko podnositelj zahtjeva za registraciju ne otkloni utvrđene nedostatke u određenom roku, ministarstvo nadležno za poslove uprave odbacit će zahtjev za upis u registar političkih stranaka.

Članak 15.

Ukoliko ministarstvo nadležno za poslove uprave ne donese rješenje o upisu u registar političkih stranaka u roku iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona, smatrat će se da je politička stranka upisana u registar idućeg dana nakon proteka tog roka.

Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se u slučaju iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 16.

Političke stranke dužne su ministarstvu nadležnom za poslove uprave podnijeti prijavu promjena programa, statuta, naziva, sjedišta, imena osoba ovlaštenih za predstavljanje i zastupanje, članova upravnih tijela i prijavu o prestanku stranke, u roku 15 dana od dana izvršenih promjena.

Prijavi se prilažu zapisnik o radu najvišeg upravnog tijela i odluka o prihvaćenim izmjenama.

O upisu promjene naziva, sjedišta i imena osoba ovlaštenih za predstavljanje i zastupanje u registar političkih stranaka donosi se rješenje.

Članak 17.

Ukoliko ministarstvo nadležno za poslove uprave ocijeni da politička stranka, podnositelj zahtjeva za registraciju, svojim programom smjera podriivanju slobodnog demokratskog poretka ili ugrožavanju opstojnosti Republike Hrvatske, predložit će pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

Do donošenja odluke Ustavnoga suda, ministarstvo nadležno za poslove uprave zastat će s postupkom donošenja rješenja za upis političke stranke.

Ministarstvo nadležno za poslove uprave odbit će zahtjev za upis u registar političke stranke, ukoliko Ustavni sud Republike Hrvatske donese odluku o protuustavnosti njenog programa.

III. SREDSTVA ZA RAD POLITIČKIH STRANAKA

Članak 18.

Ako političke stranke u svom djelovanju ostvare dobit, moraju s dobiti raspolagati kao neprofitne organizacije.

Političke stranke mogu stjecati prihod od članarine, dobro-voljnih priloga, izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala, organizacije stranačkih manifestacija, državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih propisima dozvoljenih izvora.

Članak 19.

Dio sredstava za rad političkih stranaka koji se osigurava u državnom proračunu za iduću proračunsku godinu iznosi 0,056% sredstava tekućih izdataka proračuna iz prethodne godine. Sredstva iz stavka 1. ovoga članka raspoređuju se političkim strankama koje imaju najmanje jednog zastupnika u Hrvatskom saboru.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora donosi odluku o raspoređivanju sredstava iz stavka 1. ovoga članka za svaku godinu, kojom utvrđuje jednaki iznos sredstava za svakog zastupnika u Hrvatskom saboru tako da pojedinoj političkoj stranci pripadaju sredstva razmjerno broju njenih zastupnika.

Za svakog izabranog zastupnika podzastupljenog spola političkim strankama pripada i pravo na naknadu u visini od 10% iznosa predviđenog po svakom zastupniku, a određenog stavkom 3. ovoga članka.

Raspoređena sredstva prema stavku 3. i 4. ovoga članka doznačuju se na središnji račun političke stranke tromjesečno u jednakim iznosima.

(Odredbe članka 19. ovoga Zakona na odgovarajući način primjenjuju se i na izbor članova predstavničkih tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.)

Članak 20.

Političke stranke dužne su javno prikazati podrijetlo i namjenu sredstava koja su im pristigla tijekom jedne kalendarske godine.

Ako je politička stranka sredstva stekla ili koristila protupravno, ili ih nije iskazala u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima, gubi pravo na naknadu sredstava iz članka 19. ovoga Zakona za narednu kalendarsku godinu. Protupravno stečena sredstva pripadaju državnom proračunu i bit će, na temelju zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za tekuću godinu, raspoređena u humanitarne svrhe.

Članak 21.

Političke stranke su dužne voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema propisima Vlade Republike Hrvatske kojima se uređuje način vođenja računovodstva neprofitnih pravnih osoba.

Članak 22.

Političke stranke iz članka 19. stavka 1. ovoga Zakona dužne su dostaviti Hrvatskom saboru godišnji obračun za proteklu godinu.

Prije nego što godišnji obračun bude dostavljen Hrvatskom saboru, mora ga pregledati Državni ured za reviziju.

IV. PRESTANAK POLITIČKIH STRANAKA

Članak 23.

Političke stranke prestaju:

1. ako je nadležno upravno tijelo donijelo odluku o prestanku političke stranke,
2. ako se utvrdi da su prestale djelovati, ako je proteklo dvostruko više vremena od vremena utvrđenog statutom za održavanje skupa najvišeg upravnog tijela, a sjednica nije održana,
3. ako je njihovo djelovanje zabranjeno odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske.

Činjenice iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove uprave.

Rješenje o prestanku političke stranke u slučaju iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka donosi ministarstvonadležno za poslove uprave.

U slučaju iz stavka 1. točke 3. ovoga članka politička stranka se briše iz registra danom objave odluke o zabrani rada.

Članak 24.

Protiv rješenja ministarstva nadležnog za poslove uprave iz članka 13. stavka 3., članka 14., stavka 3., članka 17. i članka 23. stavka 3. ovoga Zakona nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

V. NADZOR NAD PROVOĐENJEM ZAKONA

Članak 25.

Nadzor nad provođenjem ovoga Zakona obavlja ministarstvo nadležno za poslove uprave.

VI. KAZNENE ODREDBE

Članak 26.

Novčanom kaznom u kunsjoj protuvrijednosti od 200 do 500 DEM, kaznit će se za prekršaj politička stranka koja:

- javno ne prikaže podrijetlo i namjenu sredstava koja su tijekom kalendarske godine pristigla političkoj stranci (članak 20. stavak 1),
- je sredstva stekla ili koristila protupravno ili ih nije objavila u godišnjem obračunu (članak 20. stavak 2).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u kunsjoj protuvrijednosti od 200 do 350 DEM i odgovorna osoba političke stranke.

Članak 27.

Novčanom kaznom u kunskoj protuvrijednosti 70 do 340 DEM, kaznit će se za prekršaj politička stranka koja:

- osnuje svoje ustrojstvene oblike u državnim tijelima, tijelima jedinica lokalne samouprave, poduzećima, ustanovama, vojsci, policiji i drugim pravnim osobama (članak 4.),
- u određenom roku ne prijavi osnivanje i djelovanje svojih ustrojstvenih oblika (članak 8.),
- u određenom roku ne podnese zahtjev za registraciju (članak 13).
- u određenom roku ne podnese ministarstvu nadležnom za poslove uprave prijavu promjena programa, statuta, naziva, sjedišta, ime na osoba ovlaštenih za predstavljanje i zastupanje, članova upravnih tijela i prijavu o prestanku stranke (članak 16.).

Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u dinarskoj protuvrijednosti 14 do 70 DEM i odgovorna osoba političke stranke.

Članak 28.

Iznosi novčanih kazni iz članka 26. i 27. ovoga Zakona revalorizirat će se po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan naplate kazne.

VII. PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

Članak 29.

Političke stranke su dužne uskladiti svoje statute s odredbama ovoga Zakona u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 30.

Ministar nadležan za poslove uprave donijet će propise za čije je donošenje ovlašten ovim Zakonom u roku tri mjeseca od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 31.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje vrijediti Zakon o političkim organizacijama ("Narodne novine" br. 19/90., 28/90., 59/90. i 2/91.).

Do donošenja propisa iz članka 7. stavka 4. i članka 8. stavka 3. ovoga Zakona ostaje na snazi Pravilnik o obrascima i načinu vođenja registra političkih organizacija ("Narodne novine" br. 27/90.).

Članak 32.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

Klasa: 007-03/92-01 /08

Zagreb, 30. srpnja 1993.

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik

Zastupničkog doma Sabora

Stjepan Mesić, v. r.